Rapport

Kvinnor, fred & säkerhet

Första rapporten från Sveriges nationella handlingsplan för genomförande av FN:s säkerhetsrådsresolutioner om kvinnor, fred och säkerhet 2016–2020.

Regeringskansliet
Utrikesdepartementet

Innehållsförteckning

Förord ... **3**

Sammanfattning ... **4**

Lärdomar och utmaningar ... **5**

Finansiering: Vad har Sverige satsat? ... **8**

Sverige i världen: Var och med vem har vi samarbetat? ... 8

Regionala aktörer och partnerskap ... *8*

Svensk jämställdhetsexpertis i fält ... *9*

Sveriges strategiska inriktning och tematiska prioriteringar ... **10**

Teman i Sveriges rapportering ... 11

Kvinnors inflytande och meningsfulla deltagande i fredsprocesser och freds- och statsbyggande ... 12

Exempel: Fredsprocessen och statsbyggande i Colombia ... 12

Kvinnors deltagande i medlings och dialogprocesser: Medlingsnätverk ... 13

Övrigt arbete för att främja kvinnors deltagande i medlings- och fredsprocesser ... 13

Kvinnors deltagande inom säkerhetssektorn och i nedrustnings- och demobiliseringsprocesser ... 14

Konfliktförebyggande arbete för att motverka strukturella grundorsaker till konflikt och våld - och hur kvinnor och män inkluderats i arbetet ... 14

Stöd till civilsamhällets konfliktförebyggande insatser ... 15

Verktyg för jämställdhetsintegrering: Utveckling av analys- och metodverktyg ... 15

Utbildnings- och kapacitetsstärkande insatser och program ... *15*

Rundabordssamtal, jämställdhets-perspektiv i rättsliga bedömningar och utbildning för polis i Ukraina ... *16*

Pojkars och mäns deltagande i konfliktförebyggande arbete ... *16*

Kvinnors ekonomiska egenmakt ... *17*

Verktyg för jämställdhetsintegrering: planering och konfliktanalys ... 17

Stärkt skydd av kvinnor och flickor från alla typer av våld i samband med och efter väpnad konflikt ... 17

Ett brett arbete för ett stärkt jämställdhetsperspektiv och expertis i arbetet för fred och säkerhet ... 18

Följande rapport är en sammanställning av elva statliga myndighets årliga rapporter om genomförande av Sveriges nationella handlingsplan för kvinnor, fred och säkerhet: Domstolsverket, Folke Bernadotteakademin, Försvarshögskolan, Försvarsmakten, Kriminalvården, Kustbevakningen, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Polismyndigheten, Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete, Totalförsvarets Forskningsinstitut och Åklagarmyndigheten. Även Utrikesdepartementet, Försvarsdepartementet, Justitiedepartementet, Sveriges representation i Bryssel, Genève, New York, Strasbourg, Sveriges OSSE-delegation i Wien och Sveriges delegationer vid Nato har ett ansvar att verka för agendan, bland annat inom EU, Europarådet, FN, Nato och OSSE. Sammanställningen är gjord av Folke Bernadotteakademin.

Terminologi: Rapporterande myndigheter använder olika begrepp på jämställdhetsområdet. I denna rapport används begreppet ”jämställdhetsperspektiv” och ”könsrelaterat våld” vilket ersätter begrepp som ”genusperspektiv” och ”genderperspektiv” samt ”genusbaserat våld” och ”könsbaserat våld”.

Förord

More women, more peace.

De orden upprepar vi i allt vårt arbete med fred och säkerhet. När kvinnor tillåts delta i fredsprocesser tenderar freden att bli mer långvarig och hållbar.

Därför är arbete med kvinnor, fred och säkerhet en central del av Sveriges feministiska utrikespolitik. Det syntes inte minst under vår tid i FN:s säkerhetsråd, där vi återkommande förde upp frågorna på rådets dagordning, samt i resolutioner och uttalanden.

Vår nationella handlingsplan för kvinnor, fred och säkerhet är ett viktigt stöd i arbetet. Den fokuserar på insatser tillsammans med partners, nationellt och globalt. Som i all vår politik är konkretionen – kännbara förändringar i kvinnors och flickors vardag – avgörande för att arbetet ska vara relevant för de människor som berörs.

Den här rapporten visar att handlingsplanen har bidragit till att kvinnor, fred och säkerhet i högre utsträckning blivit en del av de genomförande myndigheternas verksamhet. Fler myndigheter känner sig delaktiga i agendan, och har fått ökad kapacitet.

Arbetet görs tillsammans med andra. Bredden av engagerade myndigheter och civilsamhällesorganisationer är en styrka. Rapporten visar på en imponerande mängd arbete lokalt i partnerländer, nationellt, regionalt och internationellt.

Det ger goda förutsättningar för vårt fortsatta arbete för att främja kvinnor, fred och säkerhet – och i förlängningen en mer jämställd och fredligare värld.

Margot Wallström

Utrikesminister

Sammanfattning

År 2016 antog Sverige sin tredje nationella handlingsplan för genomförande av FN:s säkerhetsrådsresolutioner om kvinnor, fred och säkerhet. Denna rapport beskriver arbetet som har genomförts av de ansvariga aktörerna under åren 2016 och 2017. Här framgår i vilka länder de svenska aktörerna har arbetat och några av deras samarbetspartners presenteras. Arbetet har både tematisk och geografisk spridning. Rapporteringen omfattar över 30 länder, och tematiskt rör verksamheten många olika aspekter av agendan för kvinnor, fred och säkerhet.

Sammantaget har Sverige genomfört ett stort antal konkreta insatser för kvinnor, fred och säkerhet samtidigt som Sverige har bidragit till policy-utveckling på den globala arenan genom arbete i till exempel FN:s säkerhetsråd. Arbete för att inkludera kvinnor i fredsprocesser och fredsbyggande har stått i fokus under rapporteringsperioden.

Följande särskilt viktiga områden har identifierats:

- Starkt och brett påverkansarbete på global, regional och nationell nivå för att integrera frågor som rör kvinnor, fred och säkerhet i policy och processer. Genomslag på både EU- och FN-nivå, inte minst gällande relevanta skrivningar i mandat, policydokument, uttalanden och gemensamma planer.
- Under 2016–2017 var 21 jämställdhets-rådgivare och experter inom konfliktrelaterat sexuellt våld eller könsrelaterat våld utsända eller finansierade inom ramen för Sveriges stöd. Därutöver har sekonderad personal på andra områden bidragit till ökat uppmärksamhet för jämställdhetsfrågorna.
- Omfattande arbete med utbildnings- och kapacitetsstärkande insatser för både civila och militära aktörer har genomförts; det gäller såväl interna insatser inom myndigheterna som externt gentemot partners. Detta inkluderar långsiktigt kapacitetsstöd till institutioner i form av till exempel fredsbyggarprogram, internationella träningsprogram, mentorskapsprogram, och enskilda punktinsatser och har skett genom insatsförberedande utbildningar för sekonderad personal men också på plats i insatserna i fält.
- Inom myndigheterna har ett brett arbete skett för att genomföra översyner, revideringar och framtagande av planer och strategier för fortsatt arbete på området. Detta har innefattat jämställdhetsintegrering av styrdokument, anpassning och skapande av riktlinjer och policys, men även internutbildningar och informationsspridning för att säkerställa kompetens internt.
- Vikten av stöd till civilsamhället och dess arbete betonas, särskilt på grund av kvinnors och kvinnorättsförsvarares fortsatta utsatthet och det minskande demokratiska utrymmet för civilsamhällets aktörer.

Lärdomar och utmaningar

Arbetet för jämställdhet och kvinnors deltagande är i vissa fall känsligt. Stereotypa och traditionella könsroller, normer och värderingar är fortsatt starka och påverkar möjligheterna inom arbetet och leder till utmaningar i genomförandet. Att hitta allierade inom området ses därför som fortsatt viktigt för att nå resultat, tillsammans med en ökad samordning och ett utökat samarbete mellan både svenska, nationella, regionala och internationella aktörer. Prioriteringen ”Ledarskap och Expertis: Stärkt genusperspektiv och expertis i arbetet för fred och säkerhet” samlar flest ansvariga aktörer i handlingsplanen och det är också den som har genererat mest rapportering under perioden. Ett betydande arbete har genomförts, inte minst internt inom myndigheterna. Utöver översyner och revideringar av instruktioner, policys, styrdokument och planer har också verktyg som handböcker, checklistor och manualer reviderats, tagits fram eller påbörjats. Internutbildning och informationsspridning har också genomförts för att stärka den interna kompetensen ytterligare.

Det finns fortsatta utmaningar i arbetet för en jämnare könsbalans inom personalstyrkor, både internt och i relation till utsändandeverksamhet. Detta är något som uppmärksammas särskilt av Försvarsmakten, men även andra myndigheter rapporterar utmaningar gällande könsfördelning vid sekondering av kvinnor och män till vissa områden och uppdrag.

Arbetet för att synliggöra och stärka kvinnors inflytande och meningsfulla deltagande i freds- och statsbyggandeprocesser var fortsatt utmanande då detta ofta sker i sammanhang och situationer där kvinnors rättigheter är marginaliserade och kvinnor är diskriminerade. Att inkludera jämställdhet och säkra kvinnors deltagande i processer som rör fred och säkerhet påverkas av att rättighetsagendan ofta är svag eller icke-existerande i de politiska och ekonomiska faktorer som driver processerna. Våld mot kvinnor inskränker kvinnors möjlighet att delta och stärker även konfliktdimensionerna i samhället.

Det krympande utrymmet för det civila samhället, med begränsningar av organisationsfrihet, förföljelser av, och attacker på, kvinnliga människorättsaktivister är också något som fortsatt begränsar möjligheterna inom arbetet. I flera situationer finns också en direkt ovilja att inkludera representanter från civilsamhället i olika processer. Många insatser har fokuserat på kapacitetsutveckling och då ofta för kvinnor. Det finns dock inga belägg för att kvinnor har större kunskapsluckor än de män som redan nu har en plats i fredsprocesser, eller att utbildning i relevanta ämnen skulle ge dessa kvinnor en plats vid förhandlingsbordet. Därför behöver kapacitetshöjande insatser kopplas till ett strategiskt arbete för att öka kvinnors deltagande i formella fredsprocesser.

En starkare och mer målinriktad givarkoordinering bland aktörer efterfrågas av myndigheter, tillsammans med ett stöd till normativt förändringsarbete för kvinnors politiska, ekonomiska och civila roll i fredsprocesser. Allt för att minska både risken för överlapp vid kapacitetsstärkande aktiviteter och motsägelsefulla budskap. Här lyfts också behovet av att säkerställa att arbetet med kvinnor, fred och säkerhetsagendan systematiseras inom internationella militära insatser.

Inom ramen för det konfliktförebyggande arbetet understryks vikten av att kunna koppla agendan för kvinnor, fred och säkerhet till agendan för hållbar fred och Agenda 2030. Även här lyfts utmaningarna med finansiering för både civilsamhälles- och kvinnorättsorganisationer. Givet ökade svårigheter att arbeta i till exempel Afghanistan belyser Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) att det kan finnas risk att tidigare kapacitetsuppbyggnad delvis kan gå förlorad. Ny lagstiftning i länder som Demokratiska Republiken Kongo (DRK) och Liberia försvårar registrering av organisationer och leder till att dessa aktörer inte kan ta emot resurser. Detta försvårar organisationernas möjligheter att leva upp till sitt mandat, vilket i förlängningen kan komma att minska befolkningens förtroende för organisationerna. Som ett exempel rapporteras en ökad fragmentering och konkurrens inom civila samhället i Liberia, vilket hindrar samarbete och mer effektivt påverkansarbete. Flera av de kvinnoorganisationer som har varit direkta serviceleverantörer inom utbildning, hälsa och sanitet har behövt hitta nya roller som kräver en annan kompetens och därför finns en risk att de blir marginaliserade.

Utmaningar kopplas till begränsning av kvinnors ekonomiska egenmakt och sätts i relation till traditionella värderingar, normer och lagstiftning samt brist på tillgång till ekonomiska resurser, förekomst av könsrelaterat våld och kvinnors ansvar för obetalt arbetet i hemmet. För att säkerställa att programmen inte bara ser till ekonomiska aspekter av företagande har Sida i till exempel Palestina identifierat att en ökad ansträngning bör göras för att hitta synergier med andra stödområden, särskilt inom mänskliga rättigheter och jämställdhet.

Behovet av att mobilisera män och pojkar i konfliktförebyggande och jämställdhetsarbete lyfts som fortsatt viktigt samt att utmana negativa och traditionella maskulinitetsnormer. Detta bland annat för att kunna skapa förutsättningar för att minska våldet både i hemmet och i samhället.

Lärdomar från Folke Bernadotteakademins (FBA) projekt gällande rättsstatens principer på lokal nivå i Ukraina gäller ojämställd tillgång till makt och service i offentlig förvaltning. Trots att service-leveransen generellt uppfattades som ”könsneutral” visade intervjuer och analyser på att det ändå förekom begränsningar i tillgänglighet till tjänster baserat på kön.

Utvärderingen av, och erfarenheter från, försvars-maktsövningen Aurora underströk att när moment om mänsklig säkerhet och kvinnor, fred och säkerhetsagendan inkluderats i en övning så ska också samverkan inom ramen för totalförsvaret övas gällande dessa aspekter. Den information som finns tillgänglig om civilläget[1] måste också omfatta köns- och åldersuppdelade data.

I arbetet för att stärka skyddet för kvinnor och flickor som är utsatta för våld uppges det krympande utrymmet för civilsamhället slå särskilt hårt mot kvinnorättsorganisationer. De utsätts i större omfattning för attacker, marginalisering och får allt svårare att arbeta fritt för att ge direkt service och bedriva påverkansarbete än andra organisationer. Det krympande utrymmet beskrivs också som märkbart i multilaterala fora. Ett oberoende och starkt civilsamhälle, inte minst en kvinnorättsrörelse, är avgörande för att driva på för att nationell lagstiftning för jämställdhet och kvinnors och flickors rättigheter ska komma till stånd och genomföras. Kvinnorättsorganisationer är också centrala aktörer i arbetet mot könsrelaterat våld.

Enligt Sida har skyddsbehoven varit rekordstora under perioden, vilket kan förklaras med flertalet långvariga konflikter. De utdragna konflikterna i Syrien, Irak och Afghanistan uppges ha resulterat i en normalisering av det könsbaserade våldet. Med försämrade ekonomiska förutsättningar, sociala utmaningar och förändringar av könsroller bidrar detta till spänningar inom familjer med en ökad risk för könsrelaterat våld som följd. Konflikt stärker patriarkala normer, skadliga sedvänjor och fortlevandet av diskriminerande normer kring kvinnlig sexualitet, samt lagstiftning som syftar till att kontrollera kvinnor vilket försvårar arbetet. Att förebygga våld mot kvinnor är komplext och kräver noggrann samordning mellan både multilaterala och nationella aktörer. Deltagande av organisationer från civila samhället i både analys och genomförande av program uppges vara en förutsättning för framgång. Behovet av att stärka och fortsätta samarbetet med en mängd olika aktörer och utveckla analysverktyg för att bättre förstå politiska, ekonomiska och sociala dimensioner av våld och dess grundorsaker kvarstår.

Förstärkningen av värdekonservativa strömningar uppges också ha försvårat främjandet, skyddet och uppfyllandet av sexuell och reproduktiva hälsa och rättigheter, vilket begränsar framsteg, framförallt i konfliktdrabbade områden. Sammanhanget och säkerhetslägets inverkan på genomförandet lyfts också, liksom utmaningarna med att projekt är beroende av personer på plats i landet för administrativt och logistiskt stöd.

Utmaningar nämns också i relation till sekonderingar och då av mer praktisk karaktär. Att ta emot en tjänst helt finansierad av Polismyndigheten är till exempel något som varit ovanligt för FN-systemet. Processen innan en person kom på plats är därför lång och tidskrävande, något som är värt att reflektera kring i relation till eventuella sekonderingar i framtiden.

En lärdom från FBA:s fredsbyggarprogram i DRK är vikten av lokalt ägandeskap och flexibilitet i genomförandet av aktiviteterna, inklusive regelbunden kontakt med deltagarna. Det har varit avgörande med ett inkluderande tillvägagångssätt för att säkerställa deltagande från statliga institutioner på provinsnivå, för att säkerställa tydlig information och kommunikation.

[1] Till exempel den information som tillhandahålls i övningsmaterial.

Det breda området ledarskap och expertis har också genererat viktiga lärdomar och synliggjort utmaningar. Det är viktigt att Sverige fortsatt bedriver ett aktivt arbete inom både EU och FN och på så sätt bidrar till att öka gruppen likasinnade för att stärka ägandeskap och ledarskap för kvinnor, fred och säkerhet. Utmaningar kring genomförande och uppföljning handlingsplanen kräver fortsatt utveckling av metodstöd, långsiktigt lärande, samarbete över avdelningsgränser, specifik konflikt- och jämställdhetskompetens, samt tydlig ledning och ansvar för arbetet. En bredare ansats kring kvinnor, fred och säkerhet anses också från vissa myndigheter kunna stärka genomförandet av handlingsplanens mål. Behovet av stöd och krav på kompetens inom området uppges ha ökat. En kompetenskartläggning av jämställdhet inom Sida visar att det finns positiva förutsättningar för fortsatt utveckling och ökad förståelse för hur handlingsplanens målområden kan integreras i verksamheten.

Fortsatt arbete med att informera och utbilda om begrepp, sakfrågor och jämställdhet i stort behövs, men också att tydliggöra på vilket sätt kvinnor, fred och säkerhet ska beaktas i verksamheten. För att säkerställa påverkan i verksamheten är uppföljning ett viktigt verktyg, då det som följs upp får prioritet i verksamheten. Detta sker till exempel i flera av Totalförsvarets Forskningsinstituts (FOI) processer med verksamhetsplaner och andra handlingsplaner. Utmaningar anges däremot i relation till extern projektverksamhet (uppdrag), där till exempel FOI uppger att det ännu inte finns en fullt lika utarbetad process. Även Polismyndigheten lyfter vikten av tydlighet i vad som efterfrågas för att nå framsteg i arbetet med den nationella handlingsplanen och exemplifierar med att de genomfört ett arbete för att omarbeta mallen för utsändas månadsrapporter. Utmaningar med att gå från det teoretiska till det praktiska, samt att utrusta personal med verktyg att implementera FN-resolutionerna och handlingsplanen om kvinnor, fred och säkerhet i det dagliga arbetet har också belysts.

Vissa utmaningar gällande tillgång till utbildning rapporteras från Åklagarmyndigheten. Till exempel har i vissa fall externa utbildningar avseende kvinnor, fred och säkerhet ställts in och kompetensutvecklingstillfällen därmed gått förlorade. Att utvärdera de direkta effekterna som genomförda utbildningar haft för utsända ute i insats lyfts av både Domstolsverket och Försvarsmakten som områden som kan vidareutvecklas.

Försvarshögskolans (FHS) nya professur med inriktningen kvinnor, fred och säkerhet arbetar med ett nytt kunskapsområde som angränsar till sedan länge etablerad verksamhet. FHS menar här att ledningen kommer att ha en viktig roll att tydligt legitimera vikten av kunskapsområdet. Att återuppväcka ett genusforskarnätverk vid högskolan skulle kunna vara ett sätt att ha beredskap för sådana utmaningar.

En lärdom från genomförandet av Gender Coach-programmet för utrikesförvaltningen är vikten av att förankra programmet organisatoriskt och säkerställa ett institutionellt ägarskap. Då jämställdhetsintegrering ytterst handlar om organisationsförändring måste förändringsarbetet nå bortom individuella chefers kompetens och mottagaren måste kommunicera tydligt vad den vill med ett program som Gender Coach. Detta är inte minst viktigt om personal roterar regelbundet och konkurrensen om utrymme för olika sakfrågor är hård. Här lyfts även vidareutveckling av ledarskapsdimensionen i programmet och att det är viktigt att öka berörda chefers delaktighet i både planering och genomförande.

Finansiering: Vad har Sverige satsat?

Den totala summa som har rapporterats för aktiviteter kopplade till handlingsplanen under perioden 2016–2017 är ca 1,4 miljarder. Denna finansiering inkluderar kostnader som direkt kan kopplas till genomförandet och som kan särredovisas. I den totala summan har dock vissa kostnader inte kunnat räknas in. Det är till exempel kostnader för personal i några avseenden, visst arbete med framtagande och genomförande av utbildningar och i viss mån internt arbete med jämställdhetsintegrering. Det beror på att dessa kostnader ej gått att särredovisa i ekonomisystem eller där det inte varit möjligt att göra en uppskattning. Sidas rapportering omfattar dessutom endast kostnader för arbete i handlingsplanens fokusländer och inom fem globala och regionala strategier, och inte i övriga samarbetsländer.

Sverige i världen: Var och med vem har vi samarbetat?

Sveriges arbete riktades under 2016–2017 till aktörer i mer än ett 30-tal länder. Dessa innefattar samtliga av handlingsplanens tolv fokusländer[2]. De länder som omnämns flest gånger är Afghanistan, Colombia, DRK, Liberia, Palestina och Ukraina, även om insatsernas omfattning varierar. Det har också funnits ett bredare arbete i Mellanöstern och Nordafrikaregionen och Irakiska Kurdistan.

Inom den regionala strategin för Mellanöstern och Nordafrikaregionen stöttas till exempel ett regionalt program mot könsrelaterat våld i Syrien, Irak, Jordanien, Turkiet och Libanon som främst omfattar stöd till så kallade ”säkra platser” för kvinnor och flickor där de kan få tillgång till olika typer av tjänster, som vård, rådgivning och psykosocialt stöd.

Regionala aktörer och partnerskap

Under 2016–2017 har Sverige arbetat med stöd till regionala aktörer som Afrikanska Unionen och västafrikanska staternas ekonomiska gemenskap (ECOWAS) i form av utbildningsinsatser och stöd för etablering av interna strukturer för jämställdhetsintegrering. Sveriges breda arbete sker emellertid tillsammans med de större aktörerna som EU, FN, Nato och Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE). Sverige har drivit kvinnor, fred och säkerhetsagendan genom stöd till flera av de större FN-organen[3] och det var prioriterat under perioden i FN:s säkerhetsråd 2017–2018.

Som medlem i FN:s säkerhetsråd har Sverige bevakat användningen av könsuppdelad statistik i rapportering från fredsbevarande insatser. Vidare har Sverige arbetat för att kvinnor, fred och säkerhet tagits upp i mandatförlängningar och olika resolutioner samt för att säkerhetsrådets uttalanden ska betona vikten av kvinnors deltagande i fredsarbetet. Dessutom har Sverige konsekvent efterlyst rapportering om kvinnor, fred och säkerhet och drivit att kvinnoorganisationer ska kunna informera säkerhetsrådet. Att Sverige varit medordförande för säkerhetsrådets informella expertgrupp om kvinnor, fred och säkerhet har gett ytterligare möjligheter att driva frågorna.

Inom EU har Sverige varit drivande i arbetet med EU:s handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati. Sverige har också arbetat för att EU:s handlingsplan för jämställdhet och kvinnors egenmakt i EU:s yttre förbindelser 2016–2020 (GAP II) diskuterats i rådsarbetsgrupper och EU:s kommitté för utrikes- och säkerhetspolitik. Inom EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik har Sverige kontinuerligt arbetat för att inkludera kvinnor, fred och säkerhetsagendan i rapportering från civila och militära uppdrag och

[2] Sida rapporterar enbart sin verksamhet i handlingsplanens fokusländer.

[3] Flera myndigheter, och då särskilt MSB och Sida, samarbetar eller stöttar FN-organen OCHA, UNDP, UNFPA, UNHCR, UNICEF och UN Women, där UNDP och UN Women omnämns allra mest.

operationer. De rapporteringsriktlinjer för civila uppdrag inom EU:s försvars och säkerhetspolitik som reviderades 2017 uttrycker att ett jämställdhetsperspektiv bör integreras i all rapportering och att rapportarbetet ska, vid behov, inkludera insamling av könsuppdelad statistik.

Sverige har fortsatt att erbjuda kapacitets- och metodstöd inom ramen för EU:s civila krishanteringsinsatser. Kursen i jämställdhetsintegrering för insatser inom ramen för EU:s försvars och säkerhetspolitik genomförs numera en gång per år. Även specifika aktiviteter till stöd för jämställdhetsintegrering pågår i flera insatser. I samband med framtagandet av ett strategiskt ramverk för säkerhetssektorreform bidrog Sverige till att analysen som låg till grund för arbetet fokuserade på jämställdhetsfrågor.

I relation till OSSE har Sverige drivit på arbetet för jämställdhet och svarat upp mot intresset för ett nätverk av kvinnliga medlare samt lagt grunden för att OSSE infört utbildning för sin högsta ledning efter svensk Gender Coach-modell.

Svensk jämställdhetsexpertis i fält

Sverige har under perioden spelat en viktig roll när det gäller att bidra med expertis och kunskap på området kvinnor, fred och säkerhet. Under 2016–2017 var 21 jämställdhetsrådgivare/experter och experter/rådgivare inom konfliktrelaterat sexuellt våld eller könsrelaterat våld utsända eller finansierade inom ramen för Sveriges stöd.

Dessa 21 experter/rådgivare har arbetat i insatser inom FN, OSSE och EU, inklusive inom ramen för EU:s utrikestjänst i Bryssel (EEAS), kontoret för FN:s särskilda sändebud för konflikrelaterat sexuellt våld i New York, FN:s kontor för humanitära frågor OCHA, UNHCR, UNDP och UN Women. Experterna och rådgivarna har även arbetat inom ramen för Temporary International Presence in Hebron, The Sudanese Red Cross och World Food Programme, både på högkvarter och i insatser i fält. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har till exempel finansierat nio jämställdhetsexperter och tre experter inom könsrelaterat våld till bland annat Bangladesh, Burundi, Centralafrikanska Republiken, Irakiska Kurdistan, Nigeria, Palestina, Rwanda, Sudan, Syrien och på Balkan.

Polismyndigheten har finansierat en expert på konfliktrelaterat sexuellt våld vid kontoret för FN:s särskilda sändebud för konflikrelaterat sexuellt våld i New York. FBA:s bidrag innefattade sekondering av åtta jämställdhetsrådgivare till EEAS Bryssel, EULEX Kosovo, EUPOL COPPS Palestina, MONUSCO DRK, TIPH Hebron, OSSE Moldavien, OSSE Wien och UN Women Mali.

Alla experter inom kvinnor, fred och säkerhetsområdet, samt majoriteten av övrig svensk sekonderad personal, fick ta del av utbildning eller information om kvinnor, fred och säkerhetsagendan, jämställdhetsintegrering och arbete med jämställdhetsperspektiv innan de påbörjade sina uppdrag. Att utbilda den personal som finansieras är därmed ytterligare ett exempel på hur Sverige bidragit till att stärka kompetensen ute i olika insatser. Sida och utlandsmyndigheterna har även bidragit till finansiering av seniora ”Women Protection Advisors” i FN:s fredsbevarande styrkor.

Svenska jämställdhetsrådgivare i fält sändes ut av FBA, MSB och Polisen.

Sveriges strategiska inriktning och tematiska prioriteringar

Den svenska handlingsplanen fokuserar på fyra huvudsakliga tematiska prioriteringar och anger ansvariga myndigheter och departement i relation till dessa. Respektive aktör utformar aktiviteter för att svara upp mot dessa åtaganden. Nedan avsnitt beskriver det arbete som skett under rapporteringsperioden 2016–2017, med fokus på att lyfta konkreta exempel på genomfört arbete.

Myndigheterna som har bidragit till rapporteringen är Domstolsverket, Folke Bernadotteakademin, Försvarshögskolan, Försvarsmakten, Kriminalvården, Kustbevakningen, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Polismyndigheten, Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete, Totalförsvarets Forskningsinstitut och Åklagarmyndigheten.

Dessutom har Utrikesdepartementet, Försvarsdepartementet, Justitiedepartementet, Sveriges representation i Bryssel, Genève, New York, Strasbourg, Sveriges OSSE-delegation i Wien och Sveriges delegationer vid Nato ett ansvar att verka för agendan, bland annat inom EU, Europarådet, FN, Nato och OSSE.

Ur Sveriges nationella handlingsplan för genomförande av FN:s säkerhetsrådsresolutioner om kvinnor, fred och säkerhet 2016–2020.
Sverige ska stärka kvinnor som aktörer för fred och säkerhet genom att:

- Synliggöra och stärka kvinnors inflytande och meningsfulla deltagande i fredsprocesser och freds- och statsbyggande.
- Stärka skydd av kvinnor och flickor från våld i samband med och efter väpnad konflikt.
- Motverka grundorsaker till konflikt och våld samt inkludera kvinnor och män i det konfliktförebyggande arbetet.
- Stärka genusperspektiv och expertis i arbetet för fred och säkerhet.

Teman i Sveriges rapportering

I den samlade rapporteringen har ett antal tematiska områden kunnat identifieras. I vissa hänseenden överlappar dessa varandra, beroende på vilket perspektiv som sätts främst. Avsnitten som följer, och de exempel som lyfts, kommer till stor del att relatera till dessa områden.

Kvinnors inflytande och meningsfulla deltagande i fredsprocesser och freds- och statsbyggande [4]

Under 2016–2017 genomfördes ett brett arbete av de svenska aktörerna för att främja kvinnors deltagande i fredsprocesser, under implementering av fredsavtal och i freds- och statsbyggande.

Exempel: Fredsprocessen och statsbyggande i Colombia

Fredprocessen och statsbyggandeprocesser i Colombia är ett tydligt exempel på Sveriges integrerade arbete för kvinnor, fred och säkerhet. FBA, Sida, utlandsmyndigheterna och Utrikesdepartementet har genomfört ett flerdimensionellt arbete som omfattat både policydialog, stöd till och samarbete med multilaterala organisationer, nationella institutioner och framförallt organisationer inom civilsamhället. Starkt fokus har legat på att synliggöra konfliktens effekter på kvinnors levnadsvillkor och att stärka kvinnornas medverkan i fredssamtalen mellan regeringen och Colombias revolutionära väpnade styrkor (FARC). Ett politiskt påverkansarbete har också bedrivits för att integrera jämställdhet i planen för genomförandet av fredsavtalet (Plan Marco) och det har påbörjats ett arbete för att stötta jämställdhetsintegrering inom institutioner i Colombia.

Genom påverkan från Sverige har jämställdhets-indikatorer inkluderats inom FN-fonden UN Multi-Partner Donor Trust Fund for Post-Conflict in Colombia. Fonden etablerades till stöd för genomförandet av fredsavtalet med FARC och varje projekt bedöms också av FN:s egna jämställdhets-rådgivare. En av dessa indikatorer stärker möjligheten att uppfylla det globala målet om att projekt mot könsrelaterat våld ska inkluderas i 15 procent av alla fredsfonder.

Sidas tekniska och finansiella stöd till den ”särskilda rådgivande instansen för kvinnor” bidrog till framtagandet av en arbetsplan, samtidigt som det politiska påverkansarbetet resulterade i en starkare integrering av jämställdhet i den övergripande planen för genomförandet av fredsavtalet. Sidas stöd till ”The Mission to Support the Peace Process” (MAPP/OAS) bidrog till att skapa ett dialogutrymme som både förbättrade relationerna mellan kvinnliga representanter från de båda delegationerna och bidrog till ett påbörjat metod-arbete för kvinnors deltagande i ett eventuellt framtida fredsavtal. Möten med 50 kvinnliga borg-mästare och 450 kvinnliga ledare på lokal nivå ledde till förslag om fred och jämställdhet ute i regionerna som delgavs båda förhandlingsdelegationerna.

Som exempel på stöd till Colombias nationella institutioner inledde FBA ett arbete för att främja jämställdhetsintegreringen inom Agencia para la Reincorporación y la Normalización, Colombias myndighet för återintegrering, som arbetar med avväpning, demobilisering och återanpassning av före detta kombattanter

Stödet till kvinnorättsorganisationer i Colombia har lett till inflytande på politiska processer och beslut som rör kvinnors rättigheter och fredsbyggande. Forum Syd har, med stöd från FBA, arbetat med att främja kvinnors deltagande i lokala fredsprocesser. Ett exempel är det fredsbyggande arbetet i Hulia, med fokus på påverkansarbete, kapacitetsstöd och kvinnoorganisationers samverkan med nyckelaktörer.

Arbetet i Colombia sträcker sig över flera av prioriteringarna i handlingsplanen. Inom ramen för det konfliktförebyggande arbetet rapporteras att Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), via Sida, arbetat i fyra av konfliktens hårt utsatta kommuner. Detta har resulterat i att det har tagits fram metoder för att genomföra politiska planer med särskilt fokus på kvinnors deltagande och miljömässigt hållbara lösningar. Kvinnors ekonomiska deltagande är också centralt i samarbetet med Colombia. Genom stöd till UN Women har Agencia de Renovación del Territorio, myndigheten ansvarig för det som kallas ”Territorially Focused Development Programmes”, genomfört miljömässigt hållbara projekt för kvinnor och män som fått mark återlämnad. Kvinnors ökade ekonomiska deltagande har också lett till diskussioner om förändrade mansroller, delat ansvar i hemmet och möjligheter till barnomsorg.

För att stärka kvinnors och flickors skydd har Polismyndigheten utbildat colombiansk polis i att förebygga och utreda könsrelaterat våld genom utbildning i lagstiftning, förhörsteknik och bevissäkring. Detta har till exempel lett till att samverkansmöten mellan åklagare, socialtjänst och

[4] Rapporteringen omfattar arbete från FBA, Försvarsmakten, Polismyndigheten, Sida, utlandsmyndigheterna (i fokusländer) och UD.

civilsamhällets organisationer har inrättats. Dessutom har en allians för samverkan bildats mellan offentliga och civila aktörer i syfte att motverka könsrelaterat våld. Programmet har även finansierat en anläggning för att öva olika praktiska scenarier kring våld i hemmet, i syfte att genomföra mer rättssäkra ingripanden.

I relation till processerna i Colombia lyfts både stora möjligheter och utmaningar för kvinnors rättigheter. En utmaning är användningen av könsuppdelad statistik. Sverige har verkat för att förbättra samarbetet mellan UN Women och andra FN-organ i Colombia för att öka användandet av könsuppdelad statistik och en del framsteg har gjorts på området. Till exempel rapporterar utlandsmyndigheten att information nu samlas in från officiella källor och jämförs i särskilda fall även med ickeofficiella källor.

Kvinnors deltagande i medlings och dialogprocesser: Medlingsnätverk

Projektet ”Kvinnor i fredsprocesser” som leds av Utrikesdepartementet och FBA i samarbete inleddes 2015 och har sedan dess bland annat lett till etableringen av ett medlingsnätverk för kvinnor, genomförande av en högnivåkonferens om kvinnor i fredsprocesser och bidrag till kapacitetsutveckling genom evidensbaserad utbildning. Under 2017 blev nätverket mer etablerat och bidrog till olika processer i Afghanistan, Somalia, Jemen, Zimbabwe och Syrien. Under perioden ingick nio svenska medlare i medlingsnätverket. Till och med 2017 hade ett 20-tal aktiviteter för att öka kvinnors deltagande i fredsprocesser utförts inom ett eller flera av följande tre områden:

- Policy och påverkansarbete.
- Operativa uppdrag för att stödja kvinnor i konfliktländer.
- Kapacitetsutveckling inom dialog och medling.

Under perioden genomfördes en pilotinsats för att stärka kvinnor i fredsprocesser i Somalia. FBA har även länkat upp mot liknande medlingsnätverk som börjar ta form, till exempel Commonwealth Women in Mediation Network i Storbritannien.

Övrigt arbete för att främja kvinnors deltagande i medlings- och fredsprocesser

Arbetet med ett dialog- och medlingsprogram för kvinnliga fredsbyggare i Afghanistan pågick under 2016–2017, genom ett samarbete mellan svenska ambassaden, FBA och det svenska nätverket för kvinnor i dialog och fredsprocesser. Programmet syftade till att nå ut med verktyg till kvinnor i centrala roller på lokal- och provinsnivå för att öka kvinnors deltagande i landets freds- och statsbyggande ansträngningar. En av medlemmarna i det svenska medlingsnätverket utbildade de 27 kvinnor som deltog i programmet.

En stor del av Sveriges stöd för att synliggöra och stärka kvinnors inflytande och meningsfulla deltagande i fredsprocesser och i freds- och statsbyggande kanaliseras via civilsamhällesorganisationer i konflikt- och postkonfliktländer. Sidas stöd till UN Women, Kvinna till Kvinna och internationella organisationer som Saferworld, Women’s International League for Peace and Freedom och Conciliation Resources har lett till att kvinnor deltagit med analys och rekommendationer till internationellt drivna fredssamtal och processer, som t. ex. i Syrien, Jemen, Libyen. Det har också ökat kvinnors deltagande i internationella och regionala fora som FN:s Säkerhetsråd, EU och FN:s råd för mänskliga rättigheter.

Kvinnors inflytande i Liberia

Via stöd till UN Women arbetar svenska ambassaden i Monrovia med att öka kvinnors politiska inflytande, stärka kvinnors och flickors ekonomiska egenmakt och kvinnors roll i fred och säkerhet. Stöd går bland annat till så kallade fredshyddor som är plattformar för att stärka kvinnors inflytande och egenmakt och säkra platser där kvinnor i byar samlas för att medla och lösa lokala konflikter. I en studie genomförd av Peace Building Office, under Peace Building Commission, identifieras fredshyddorna som ett av de viktigaste instrumenten för fredsbyggande.

Även FBA:s dialog-och medlingsprogram för seniora ledare och fredsbyggare inkluderar deltagare från Liberia. Genom Sidas stöd bidrog Kvinna till Kvinnas partnerorganisation Women Legislative Caucus till ett ökat kvinnligt deltagande i valet 2017. Women Legislative Caucus arbetar med utbildnings-och mentorsprogram och har ett nära samarbete med andra aktörer.

Kvinnors deltagande inom säkerhetssektorn och i nedrustnings- och demobiliseringsprocesser

Jordanien är ett av de länder som bidrar med mest personal till poliskomponenten i FN:s fredsfrämjande styrkor. Under 2017 bistod Polismyndigheten med kapacitetsstärkning till den jordanska polisen, bland annat genom stöd i utformning av insatsförberedande utbildningar. I samarbete med UN Women och FN:s avdelning för fredsbevarande operationer genomfördes en workshop för 25 personer med fokus på att främja fler utsända kvinnor till FN-insatser. Det resulterade i konkreta rekommendationer för att göra det möjligt för fler kvinnor att skickas ut som poliser.

En viktig faktor för det goda resultatet var samarbetet med UN Women som bidrog med kontextuell förståelse och kunskap och som hade ett väl upparbetat kontaktnät inom säkerhetssektorn och civilsamhället - en avgörande faktor för att kunna anpassa utbildningen till de nationella förutsättningarna. Att den jordanska polisen är indelad i två separata organisationer, en för kvinnor och en för män, innebar en viss utmaning för arbetet. Mansdominans och en hierarkisk organisation påverkade möjligheten till öppna diskussioner där både män och kvinnor kunde ta en aktiv roll. Kombinerat med bristen på kvinnliga förebilder inom den jordanska polisen, innebar detta två konkreta lärdomar:

- Det är fortsatt viktig att komplettera stora gruppdiskussioner med mindre separata grupper där kvinnor ges möjlighet att diskutera utan manliga kollegors närvaro, för att på så sätt fånga tankar och synpunkter som av olika anledningar inte lyfts i större forum.
- Det finns ett behov av att involvera svenska kvinnliga poliser från olika verksamhets-områden vid genomförande av eventuella uppföljningsaktiviteter. Detta för att visa på hur kvinnor arbetar med samtliga arbetsuppgifter inom polisen.

Försvarsmakten rapportering om Nordic Center for Gender in Military Operations (NCGM), verksamhet, där bland annat ”Gender Training of Trainers” och ledarskapsseminarier för länders högsta militära ledarskap ingår, länkar till arbetet för kvinnors deltagande inom säkerhetssektorn och i freds- och statsbyggande. En hög andel av deltagarna i NCGM:s utbildningar kommer från NATO-länder och länder som bland annat ingår i fredsbyggande insatser i Afrika och Mellanöstern. Försvarsmakten bidrar med att tillgängliggöra kompetens och erfarenheter om hur försvarsmakter kan bidra till kvinnors inflytande och meningsfulla deltagande i fredsprocesser och i freds- och statsbyggande.

NCGM genomför också en tvåveckors kurs för jämställdhetsrådgivare inom militära strukturer. Majoriteten av de utbildade har sedan arbetat vidare och skickats ut till internationella insatser i roller som jämställdhetsrådgivare, som gender focal point eller arbetar vidare i sina nationella strukturer. Utbildningen ger deltagare en teoretisk bakgrund och praktiska verktyg för att verka som jämställdhetsrådgivare, men bidrar även till att hela organisationen agerar med ett ökat jämställdhetsperspektiv.

Programmet för rättvisa i Mali

Sida:s stöd till programmet för rättvisa har inkluderat utbildning i övergångsrättvisa, något som bland annat resulterat i stöd till lokala processer för fredsbyggande. Den svenska ambassaden har också haft kontinuerlig kontakt med partners kring vikten av att stärka kvinnors inflytande och aktiva deltagande i samhället och integrering av konfliktanalys är en viktig del i arbetet.

Konfliktförebyggande arbete för att motverka strukturella grundorsaker till konflikt och våld - och hur kvinnor och män inkluderats i arbetet[5]

Det konfliktförebyggande arbetet spänner över ett brett spektrum av områden med många rapporterade aktiviteter. Här återfinns ett antal av de insatser som faller under områdena stöd till civilsamhället, utveckling av analys- och metodverktyg, kvinnors ekonomiska egenmakt, pojkars och mäns deltagande i det konfliktförebyggande arbetet, utbildnings- och kapacitetsstärkande insatser och program, inkluderingen av ett jämställdhetsperspektiv inom rättstatsuppbyggnad, planering och konfliktanalys och nedrustning och icke-spridning.

[5] Rapporterande myndigheter: FBA, FHS, Försvarsmakten, Kriminalvården Polismyndigheten, Sida, utlandsmyndigheter i fokusländer.

Stöd till civilsamhällets konfliktförebyggande insatser

Sida rapporterar om ett ökat stöd till konfliktförebyggande insatser under perioden, till exempel till system för tidig varning, dialog och fredsskapande processer, och en stark betoning läggs på det fortsatta behovet av stöd till civilsamhället. Detta är viktigt för att ytterligare kunna förankra arbete och ta vara på kompetens, men också för att dessa aktörer, och framförallt kvinnorättsorganisationer, på många håll möter stora utmaningar med ett krympande utrymme för demokratisk påverkan. Ett exempel på arbete som fått stöd är Women Peace Huts (fredshyddor) i Mali för att mobilisera kvinnor och stärka dialogen mellan kvinnor och flickor som påverkats av konflikten. Fredshyddorna har bidragit till att bygga förtroende mellan kvinnor från olika miljöer och stärka samarbete för att hindra könsrelaterat våld i lokalsamhällen. Liknande strukturer har utformats i Liberia[6].

I Somalia bygger stödet till organisationen Life & Peace, och deras samarbete med kvinnorättsorganisationer och civila samhället, på en jämställdhetsmedveten konfliktanalys för att belysa marginalisering, ojämlikhet och diskriminering kopplade till könsnormer. Detta har möjliggjort dialog mellan klaner på lokal nivå och att kvinnors representation i beslutsfattande strukturer ökat. Dialogen har också ökat förståelsen mellan motstridiga grupper och stärkt stabiliteten i samhället.

Genom organisationen Euromed Feminist Initative har Sida givit stöd till sex syriska kvinnoorganisationer i syfte att stärka deras kapacitet och arbete för ökad jämställdhet, något som bidragit till att överbrygga klyftan mellan å ena sidan kvinnoorganisationernas jämställdhets- och påverkansarbete och å andra sidan övriga delar av civilsamhället som arbetar med mänskliga rättigheter.

Verktyg för jämställdhetsintegrering: Utveckling av analys- och metodverktyg

Stödet till civilsamhällesorganisationer och andra regionala partners har resulterat i ett flertal analys- och metodverktyg för jämställdhetsintegrering:

- Saferworld's "Gender Analysis in Conflict", undersöker hur maskulinitet påverkar konfliktdynamik och hur mer jämställdhetsmedvetna strategier kan bidra till ökad effektivitet.
- West Afrika Network for Peace Building har utvecklat tidiga varningsindikatorer för att stärka kunskapen om könsdimensioner inom våldsam extremism. Till exempel hjälpte indikatorerna observatörer att identifiera särskilda hot och möjligheter för förebyggande åtgärder för att mildra våldsnivån i Liberia, Senegal, Sierra Leone, Nigeria och Ghana.
- Stöd till Women's International League for Peace and Freedom har lett till utveckling av ett verktyg för könsmedveten maktanalys. Det har till exempel lett till specifika kvinnor, fred och säkerhetsindikatorer kopplat till nationella budgetprocesser

Utbildnings- och kapacitetsstärkande insatser och program

År 2016 och 2017 redovisas flertalet interna utbildningsinsatser, utbildning av utsända samt gentemot partners, i relation till det konfliktförebyggande arbetet. FHS har bland annat genomfört interna utbildningar i hur de arbetar med ett jämställdhetsperspektiv och mot trakasserier och kränkande särbehandling, medan Försvarsmakten och Polismyndigheten genomförde ett Gender Coach-program för personer från högsta ledningen 2015–2017[7]. Programmet är av stor vikt för totalförsvarsplanering och för en gemensam grundsyn gällande jämställdhet och säkerhet på en strategisk nivå. NCGM har genomfört ledarskapsseminarier[8] för nationers högsta militära ledarskap och har bidragit till kunskap om jämställdhetsperspektivets betydelse och roll i att hantera kris- och konfliktsituationer. Detta med särskilt fokus på konfliktrelaterat sexuellt våld och hur en militär aktör kan förebygga och belysa sådant våld.

I Liberia har FBA arbetat förberedande inför ett Conflict Prevention Leadership Program, med syftet att förebygga och konstruktivt hantera våldsam konflikt och främja inkluderande liberianska freds- och försoningsprocesser.

[6] Etablering av "Peace huts" lyfts även av utlandsmyndigheten i relation till kvinnors deltagande i freds- och statsbyggande processer i Liberia.

[7] Rapporteras från Polismyndigheten under "Ett brett arbete för ett stärkt genusperspektiv och expertis i arbetet för fred och säkerhet".

[8] Se även avsnittet om Sveriges arbete för att synliggöra och stärka kvinnors inflytande och meningsfulla deltagande i fredsprocesser och freds- och statsbyggande.

Unga lokala fredsledare från Liberias samtliga 15 län, både kvinnor och män, och deras freds-organisationer ska genom detta få stärkt kapacitet att designa, leda och underlätta konfliktförebyggande initiativ. Att ett antal civilsamhällesorganisationer med nationell spridning har nominerat två individer vardera, samt sett till att minst hälften av de nominerade är kvinnor, har också stärkt den viktiga lokala förankringen.

Kapacitetsstöd till kriminalvård i Centralafrikanska republiken och i Kenya

I Centralafrikanska republiken har Kriminalvårdens utsända stöttat olika utvecklingsprocesser vid flera anstalter, där till exempel kvinnoanstalten i Bimbo prioriterats för yrkesförberedande utbildningar. Utbildningar i ”Standard Minimum Rules for the Treatment of Female Prisoners” har också hållits i Kenya, för att uppmärksamma kvinnors upplevelser av våld och ta hänsyn till kvinnors särskilda behov inom kriminalvård. I Kenya har även en jämställdhetsintegreringsstudie gjorts av Kenya-programmet, för att kunna belysa utbildningsbehov och lägga en grund för eventuell fortsättning av programmet.

Rundabordssamtal, jämställdhets-perspektiv i rättsliga bedömningar och utbildning för polis i Ukraina

FBA:s projekt för att stärka rättsstatens principer inom lokal förvaltning i Ukraina, där ojämställdhet identifierats gällande tillgång till makt och service inom offentlig förvaltning, fortsatte under 2016 och 2017. Projektet inkluderar 15 städer/kommuner och arbetet har fokuserat på att säkerställa jämställdhets-perspektiv i rättsstatliga bedömningar och lokala handlingsplaner. Dessutom har det i 12 kommuner tagits fram jämställdhetsprofiler för att belysa maktobalanser på lokal nivå.

Polismyndigheten har å sin sida arbetat för att öka den ukrainska polisens kapacitet att motverka könsrelaterat våld genom utbildning där både kvinnors specifika skyddsbehov uppmärksammats och hur polis och åklagare ska arbeta för att säkra bevis i utredningsarbetet. För att öka förtroendet för myndigheterna så att utsatta kvinnor ska våga anmäla brott har Polismyndigheten, tillsammans med den ukrainska polisen, deltagit i konferenser och seminarier om könsrelaterat våld, trafficking och barns rättigheter som anordnats av ukrainska civilsamhällsorganisationer.

Under perioden har Polismyndigheten också arbetat med projektupparbetning och start av ett internationellt kapacitetsutvecklingsprogram med fokus på könsrelaterat våld. Programmet omfattar polis, åklagare, socialtjänst, vårdpersonal och civilsamhällesorganisationer i Albanien, Kosovo, Moldavien, Montenegro och Ukraina. Polismyndigheten har även inkluderat läromoment med maskulinitetsteorier i den obligatoriska förberedande utbildningen för poliser till fredsfrämjande missioner (IPOC) för att stärka kunskapen om hur dessa normer påverkar ojämställdhet och könsrelaterat våld. Sidas stöd till UN Women samt National Democratic Institute (NDI) i Kiev har bidragit till att öka kvinnors representation i lokala beslutsfattande processer. NDI har bland annat gett stöd till rundabordssamtal om jämställdhet inom lokalt självstyre och som ett resultat undertecknade 11 rådmän (som företräder olika politiska fraktioner) en överenskommelse om att bilda koalitioner i respektive råd för att gemen-samt lyfta jämställdhet och kvinnors deltagande.

Pojkars och mäns deltagande i konfliktförebyggande arbete

Sida rapporterar stöd till insatser som syftar till att ändra och utmana negativa maskulinitetsnormer och inkludera män och pojkar i arbetet för jämställdhet. Detta arbete har bidragit till förändring av attityder, normer, traditioner och förväntningar på både individ- och lokalsamhällesnivå. I DRK har ett program som syftar till att främja positiv maskulinitet bland unga män och hindra rekrytering till militära grupper, lett till att mer än 1200 unga pojkar ingår i 48 ”young men’s clubs” mot våld. Polis och beslutsfattare på lokal nivå har utbildats i jämställdhet och visar på positivt ändrade åsikter och beteende kring jämställdhet och konfliktprevention.

Via strategin för Mellanöstern och Nordafrika har Sidas stöd till UN Women stöttat Promondos forskningsarbete, International Men and Gender Equality Survey (IMAGES) om grundorsakerna till ojämlikhet i Libanon, Egypten, Marocko och Palestina. Resultaten används för ett evidensbaserat påverkansarbete för att främja kvinnors rättigheter. Stödet till FN:s befolkningsfond UNFPA i Myanmar har också fokuserat på att involvera män och pojkar i förebyggande av sexuellt och könsrelaterat våld via utbildningsinsatser. Utbildningar har bidragit till förändringar i kunskap, attityd och beteenden, särskilt kring erkännande av negativa beteendemönster och ökad användning av icke-våldsamma metoder för att hantera konflikt.

Koncept på export: Gender Coach

Som ett exempel på hur arbetssätt, expertis och utbildningskoncept har exporterats till andra länder har Polismyndigheten under perioden stöttat uppstarten av ett Gender Coach-program för ledarskapet inom den serbiska polisen. Detta genomförs enligt samma modell som i Sverige och har utformats som ett exklusivt ledarskapsprogram för utvalda chefer, något som anses både ha ökat motivationen hos deltagarna och intresset från den övriga organisationen.

Sveriges arbete med OSSE har också lagt grunden för att OSSE nu inför utbildning i jämställdhet och kvinnor, fred och säkerhet för sin högsta ledning efter svensk Gender Coach-modell.

Kvinnors ekonomiska egenmakt

Vikten av fortsatt arbete för att stärka kvinnors ekonomiska egenmakt betonas också i rapporteringen, där följande exempel lyfts av utlandsmyndigheterna och Sida.
I DRK har Sidas stöd för att stärka kvinnors ekonomiska egenmakt genom beslutsfattande, lagstiftning och ekonomiskt deltagande resulterat i nya lagförslag om jämställdhet och stärkt kvinnors deltagande i småskalig handel över gränserna mellan Kivu i DRK och Rwanda och Burundi.

Sidas stöd till lånegarantiprogrammet i Mali har resulterat i en stark ökning av antalet kvinnor som fått tillgång till direkt finansiellt stöd och bidragit till att stärka kvinnors ekonomiska möjligheter och till ändrade positiva uppfattningar om kvinnors ekonomiska roll i samhället. I Liberia har ambassaden ett pågående samarbete med Världsbanken som erbjuder yrkesutbildning för unga kvinnor och i Somalia kanaliseras stöd för att främja ett fördelaktigt företagsklimat för små och medelstora företag, med särskilt fokus på unga kvinnors möjligheter till företagande och tillgång till marknader.

Verktyg för jämställdhetsintegrering: planering och konfliktanalys

Försvarsmakten har en stående order vid internationella insatser om att en jämställdhetsanalys av det aktuella insatsområdet ska genomföras inför en ny insats, då med särskild betoning på kvinnors säkerhet. Vid rekognosering ska också personal som har kompetens i jämställdhetsanalys särskilt rapportera dessa frågor. Försvarsmakten uppmuntrar särskilt kvinnors delaktighet och arbete med fred och säkerhet i aktuella insatser. Inom ramen för radikalisering och våldsbejakande extremism har NCGM ett uppdrag att arbeta tillsammans med specialister inom våldsbejakande extremism för att säkerställa att utbildningar i jämställdhetsperspektiv och anti-terrorism korsbefruktar varandra.

Nedrustning och icke-spridning

Sveriges arbete för nedrustning och ickespridning, via utlandsmyndigheterna och UD, har inkluderat stöd till utvecklingen av könsuppdelad statistik om det väpnade våldets konsekvenser för män, kvinnor, flickor och pojkar. Till exempel har stöd getts till forskningsinstituts insatser för att öka tillgängligheten av könsuppdelad statistik om handeldvapen, lätta vapen och våld.

Stärkt skydd av kvinnor och flickor från alla typer av våld i samband med och efter väpnad konflikt[9]

Vikten av att fortsatt stärka kvinnors och flickor skydd betonas starkt av flera myndigheter och Sida uppger till och med att skyddsbehoven varit rekordstora under perioden. Sveriges samlade arbete omfattade arbete mot straffrihet, stöd med jämställdhetsexpertis i flertalet insatser, utbildning av aktörer inom säkerhetssektorn, genomförande av nationella fredsbyggarprogram, stöd till multilaterala organisationer samt ett brett stöd till civilsamhällesaktörer.

Som medlem av FN:s säkerhetsråd har Sverige drivit att kvinnor, fred och säkerhetsagendan samt könsuppdelad statistik ska inkluderas i rapporter från FN:s fredsbevarande och politiska missioner. Inom EU arbetar Sverige kontinuerligt för att inkludera kvinnor, fred och säkerhetsagendan i rapportering från alla civila och militära uppdrag och operationer.

I Centralafrikanska republiken sekonderade MSB en jämställdhetsrådgivare till OCHA, för att stärka OCHA:s och andra humanitära aktörers förmåga att följa upp och stötta arbetet med jämställdhetsintegrering. I arbetet ingick att främja kvinnors

[9] Rapporterande myndigheter: FBA, Försvarsmakten, MSB, Polismyndigheten, Sida, utlandsmyndigheter i fokusländer samt Utrikesdepartementet.

deltagande, till exempel genom krav på en miniminivå av andel kvinnor för humanitära kluster och i dialoger med lokalsamhället. Jämställdhetsrådgivaren utbildade 655 personer (45 procent kvinnor och 55 procent män) i jämställdhet och könsrelaterat våld i humanitär respons i konflikt. Deltagarna kom från civilsamhället, medlemmar i det humanitära kluster-systemet i Centralafrikanska republiken, chefer för flyktingläger, grupper som arbetar med skydd och kristna och muslimska kvinnorättsgrupper.

I DRK har deltagarna (16 kvinnor och 8 män) i FBA:s program för inkluderande fredsbyggande fått kunskap om att arbeta utifrån ett jämställdhetsperspektiv samt konkreta strategier för hur de kan förebygga sexuellt och könsrelaterat våld och främja kvinnors lika deltagande i freds- och säkerhetsfrämjande processer. Utbildningen är en plattform för erfarenhetsutbyte, diskussioner och gemensamt lärande och deltagarna erbjuds tillgång till mentor mellan modulerna. Efter den första modulen hade alla deltagare identifierat behov av förändring i sitt arbete och efter 2017 års program hade i stort sett samtliga deltagare genomfört sina handlingsplaner. Ett exempel på förändring är att en av de manliga deltagarna uppger att han efter programmet aktivt inkluderar de högutbildade kvinnliga medarbetarna i det kvalificerade arbetet på sin arbetsplats, något som faktiskt ej varit en självklarhet tidigare.

I Kamerun har MSB, tillsammans med UN Women, byggt upp två ”Women Cohesion Spaces” (WCS) under perioden. Detta har bidragit till en mer hållbar infrastruktur som riktar sig till kvinnor och flickor som har blivit utsatta för, eller riskerar att utsättas för, könsrelaterat våld. Varje WCS beräknas nå minst 1 000 personer och engagerar lokala organisationer i rådgivning, utbildning och träning. MSB har även bidragit med expertis inom könsrelaterat våld som genererat ökad kunskap hos UN Women och implementerande partners att genomföra program.

I Liberia har Polismyndigheten genomfört en rad aktiviteter i syfte att bekämpa könsrelaterat våld. Till exempel utbildar och coachar en expert från Polismyndigheten den liberianska polisen i att utreda könsrelaterat våld. Ett samarbete som bidragit till inrättandet av ”Family protection facilities” vid tre polisstationer, för att säkerställa barn och kvinnors rättigheter samt tillförsäkra att brott mot kvinnor och barn kan anmälas i avskildhet.

Via regionalt arbete i Mellanöstern och Nordafrika stödjer Sida UNFPA för ett regionalt program mot könsrelaterat våld som omfattar Syrien, Irak, Jordanien, Turkiet och Libanon. Stödet omfattar främst säkra platser för kvinnor och flickor och erbjuder rådgivning, psykosocialt stöd samt vård av våldsdrabbade kvinnor och flickor.

I Myanmar har det Sida-stödda programmet ”Women and Girls First” fortbildat poliser för att förebygga könsrelaterat våld och bättre förstå och bemöta kvinnor som utsatts för våld. UNFPA har utbildat nära 3000 män och informerat dem om könsrelaterat våld och dessa verkar nu på bynivå för att motverka och uppmärksamma könsrelaterat våld.

I Palestina har stöd till kvinnorättsorganisationer, via Kvinna till Kvinna, stärkt psykosocial rådgivning via ett nationellt program för Västbanken och Gaza. I Gaza har arbetet för att stärka kvinnors juridiska rättigheter varit ledande och resulterat i samverkan och utbildning av domare och domstolen. Stödet till UN Women har bidragit till etablering av en nationell rättshjälpskommitté och ökat antalet kvinnor som har fått rättshjälp både på Västbanken och i Gaza.

I Sydsudan har Polismyndigheten deltagit i en specialistgrupp för jämställdhet, barn och skydd av sårbara personer i FN-missionen UNMISS. En av Polismyndighetens utsända är också chef för insatsens bedömnnigsteam, vars uppgift är att bidra till en säker boendemiljö i internflyktings-lägren genom att bland annat informera om skyldigheter och rättigheter. Här bidrar svensk polis till att öka förståelsen av könsrelaterat våld som ett brott och ett hot mot säkerheten.

Ett brett arbete för ett stärkt jämställdhetsperspektiv och expertis i arbetet för fred och säkerhet[10]

Denna prioritering i handlingsplanen samlar flest ansvariga aktörer och här rapporters också allra mest arbete totalt sett. Flertalet aktiviteter sker i form av utbildningsinsatser, inklusive framtagande av e-utbildningar för intern personal. Rapporteringen

[10] Rapporterande myndigheter: Domstolsverket, FBA, Försvarshögskolan, Försvarsmakten, Kriminalvården, Kustbevakningen, MSB, Polismyndigheten, Sida, FOI och Åklagarmyndigheten. Även Utrikesdepartementet, Försvarsdepartementet, Justitiedepartementet, Sveriges representationer i Bryssel, Genève, New York, Strasbourg, Sveriges OSSE-delegation i Wien och Sveriges delegation vid Nato verkar för agendan inom EU, Europarådet, FN, Nato och OSSE.

visar också ett omfattande arbete med översyner och revideringar av planer, styrprocesser och riktlinjer samt ett pågående arbete med både utformning av nya och revidering av befintliga verktyg, till exempel handböcker, analysverktyg, checklistor, planerings- och uppföljningsverktyg etc. Enligt rapporteringen pågår ett aktivt arbete och både myndigheterna och utrikesförvaltningen har stärkt upp de interna förutsättningarna för fortsatt arbete med jämställdhetsintegrering.

Ett medvetet arbete rapporteras för att främja en jämnare könsbalans inom personalstyrkorna, framförallt från Försvarsmaktens håll. Där har aktiva åtgärder vidtagits för att analysera förutsättningar för karriärutveckling och för att öka andelen kvinnor på alla nivåer. Vidare pågår ett fortsatt arbete med uppförandekoder och utveckling gällande arbetssätt och praktisk utformning av insatser och logistik-översyn. Som exempel såg ***Kustbevakningen*** till att säkerställa att det fanns kvinnlig personal ombord under det som benämns ”Operation Triton” (där det förekom att migranter steg ombord) och hade säkerställt att det fanns separata toaletter för män och kvinnor. Dessutom fanns tillgång till sanitetsprodukter för kvinnor och flickor. Kustbevakningen har samtidigt lyft utmaningar kring arbetet för att uppnå könsbalans inom organisationen och i viss mån också i insatser.

Domstolsverket rapporterar att de genomfört ett arbete med jämställdhetsintegrering av interna styrdokument.

FBA har utvecklat checklistor för jämställdhetsintegrering av utbildningar och ett arbete har påbörjats inom flertalet utbildningar. Vidareutveckling och förvaltning har även skett av FBA:s Gender Focal Point-nätverk (15 kvinnor och 5 män), samt analys av möjlig utveckling i FBA:s arbete och uppföljning av arbete med jämställdhet och kvinnor, fred och säkerhet.

FOI har arbetat med integrering av jämställdhet i verksamhetsplaner, projektplaner och andra styrande dokument samt genomfört en kartläggning och analys av verksamheten ur ett jämställdhetsperspektiv. Informationsspridning har genomförts både internt och externt, bland annat genom presentation av den svenska handlingsplanen och FOI:s åtaganden, via monter med poster vid konferens om totalförsvaret för alla medarbetare på FOI samt information på intranätet. Ett antal studier, analyser och utvärderingar rapporteras av FOI inom området (totalt nio stycket varav två ej var slutförda vid rapportering). Dessa relaterar även till andra myndigheters arbete. Till exempel har en fallstudie gjorts i relation till FN:s fredsbevarande insats i Mali och flertalet analyser av personalflödesfaktorer utifrån ett jämställdhetsperspektiv, med fokus på kvinnor inom militära strukturer och potentiella karriärhinder för unga militära kvinnor. FOI har även utvärderat integreringen av jämställdhetsperspektiv i försvarsmaktsövningen Aurora hösten 2017, NATO:s genomförande av handlingsplanen för kvinnor, fred och säkerhet, interna arbetsprocesser inom NCGM och jämställdhetsintegreringen i MSB:s samverkanskonferenser.

Rekommendationerna från FOI:s utvärdering av övningen Aurora har tagits tillvara inom ***Försvarsmakten*** och ett arbete för att stärka jämställdhetsperspektivet i totalförsvaret har påbörjats på ledningsnivå. Arbetet med jämställdhetsintegrering av verksamheten prioriteras till styr- och uppföljningssystem, utbildningar samt materiell och fysisk arbetsmiljö. Försvarsmaktens handlingsplan för jämställdhet och jämlikhet sträcker sig över perioden 2016–2018 och där ingår ett systematiskt arbete för att förebygga trakasserier. Arbetet för att öka andelen kvinnor inom verksamheten inkluderar åtgärder med karriärplanering, mentorsprogram och möjligheterna att kombinera karriär och föräldraskap.

Kriminalvården har genomfört insatser för kompetensutveckling för den Internationella enheten om nationell jämställdhetsintegrering.

MSB har genomlyst myndighetens inriktning utifrån ett jämställdhetsperspektiv och gjort flera förändringar. Jämställdhetsintegreringen har även stärkts genom en strategi för jämställdhetsintegrering för hela MSB. Ett av strategins tre prioriterade områden är internationella insatser.

Inom ***Polismyndigheten*** har en aktivitetsplan antagits på internationella enheten vid nationella operativa avdelningen. Detta i syfte att inkludera agendan om kvinnor, fred och säkerhet i enhetens processer kopplade till fredsfrämjande verksamhet och internationellt utvecklingssamarbete. Den månatliga missionsrapporten har omarbetats, i syfte att förbättra återrapporteringen på FN:s agenda för kvinnor, fred och säkerhet. Chefen för nationella operativa avdelningen och chefen för polisregion Stockholm har även deltagit i Gender Coach-programmet och ytterligare kompetensutveckling av egen personal har exempelvis skett genom FBA:s Gender Adviser Course och Integration of a gender perspective inom ramen för EU:s gemensamma

säkerhets och försvarspolitik, den senare inom ramen för European Security and Defence College.

Sida har fortsatt sitt arbete utifrån sin jämställdhetsintegreringsplan från 2016, med övergripande målet att svenskt utvecklingssamarbete har genomslag vad gäller jämställdhet. Planen har möjliggjort ett större fokus på jämställdhetsfrågorna, en förbättrad dialog om jämställdhet, stärkta interna rutiner och bättre kunskap, utökat metod- och rådgivarstöd i bland annat strategirapportering, tydligare styrning samt ökade medel för insatser med jämställdhet som huvudsyfte.

Utrikesförvaltningen har integrerat ett jämställdhetsperspektiv i alla relevanta policy-, planerings- och uppföljningsramverk och sett över interna regelverk, mallar, rutiner och checklistor för att säkerställa att de inkluderar eller påminner om ett jämställdhetsperspektiv. I alla nya strategier för utvecklingssamarbetet integrerades även kvinnor-, freds- och säkerhetsaspekter, till exempel i den nya svenska strategin för hållbar fred och i strategierna för Irak och Sydsudan[11].

Jämställdhetsperspektiv i FHS utbildningar och en ny professur inom kvinnor, fred och säkerhet

I FHS högre officersprogram finns numera lärandemål om jämställdhet och om kvinnor, fred och säkerhet och FHS har också arbetat med lärandemål i kursplanerna för högskole-pedagogiska kurser för anställda och har infört ett obligatoriskt delmoment om jämställdhet. Internt genomförde FHS också både workshop på temat hur diskriminering ska motverkas i den egna organisationen och kompetenshöjande insatser för forskande personal om jämställdhetsintegrering. FHS tilldelades dessutom en ny professur i krigsvetenskap med inriktningen kvinnor, fred och säkerhet under perioden, vilket blir ett nytt forskningsområde inom FHS. Detta är ett tydligt exempel på att verksamheten förväntas bidra till att öka kunskapen om kvinnors roll i konflikter, fredsprocesser och katastrofhjälp, könsperspektiv i militära organisationer och verksamheter samt ett mer allmänt fokus på konfliktförebyggande och fredsbyggande genom att bidra till nödvändig forskning och förändring inom området framöver.

Arbetet med styrning, planering och uppföljning av arbetet för jämställdhet har också utvecklats genom att införliva handlingsplanen för den feministiska utrikespolitiken i utrikesförvaltningens verksamhetsplan så att målen genomsyrar planeringen och följs upp i ordinarie system. Ett kontinuerligt arbete med att jämställdhetsintegrera budgetarbetet har också lett till att Utrikesdepartementet förtydligat riktlinjerna för bidragshantering och att utbildning i bidragshantering lär ut jämställdhetsintegrering. En intern e-utbildning och hemsida med informations-material har också utvecklats som stöd för arbetet med den feministiska utrikespolitiken och parallellt med detta har ett jämställdhetsperspektiv integrerats i övriga interna utbildningar och workshops. Vissa chefer har deltagit i det Gender Coach-program som inriktar sig på metoder och verktyg i ledarskapet för jämställdhetsarbetet. Sverige har också drivit på arbetet i OSSE genom att bland annat svara upp mot OSSE:s intresse för nätverk av kvinnliga medlare samt lägga grunden för att OSSE infört utbildning i jämställdhet för sin högsta ledning efter svensk Gender Coach-modell.

Utbildning och stärkt kompetens bland utsänd personal

Arbete för att säkerställa att utsänd personal till krishanteringsinsatser och fredsfrämjande insatser har kunskap om agendan för kvinnor, fred och säkerhet och att utbildningen är anpassad för det specifika uppdraget rapporteras på bred front. Specifika jämställdhetspass eller pass med fokus på kvinnor, fred och säkerhetsagendan har integrerats i majoriteten av myndigheternas insatsförberedande utbildningar. Dock kvarstår utmaningar och fortsatt arbete behövs för att säkerställa till exempel kontextanpassning och omfattning.

Domstolsverket har under perioden genomfört utsändandedag för tre utsända och påbörjat arbetet med ett specifikt avsnitt i sin e-utbildning om kvinnor, fred och säkerhet.

I arbetet inför övningen Viking 18 var kvinnor, fred och säkerhet en av tre tematiska prioriteringar inom den civila dimensionen, ledd av ***FBA***. Detta bidrog till att övningsplanen inkluderade fem jämställdhets-rådgivare som kopplades till övningens högsta chefs-

[11] Den nya svenska strategin för hållbar fred antogs i augusti 2017) den svenska strategin för Irak i juli 2017 och strategin för Sydsudan i februari 2018.

nivå. Genom FBA:s genusrådgivarkurs har totalt 37 kvinnor och 10 män utbildats under perioden. FBA:s kurs i jämställdhetsintegrering av insatser inom ramen för EU:s gemensamma säkerhets och försvarspolitik utbildade 28 kvinnor och 19 män. Riktade utbildningar har också gjorts i fält i EU:s civila krishanteringsinsatser och ett Gender Training Package inom ramen för Europe's New Training Initative for Civilian Crisis Management påbörjades. Genom att bland annat sända ut lika många kvinnor som män till internationella insatser har FBA verkat för en jämnare könsfördelning i insatserna. FBA har sekonderat personal till positioner av relevans för insatsers arbete med kvinnor, fred och säkerhet samt säkerställt att all utsänd personal har fått med sig kunskap om vad ett jämställdhetsperspektiv innebär.

Försvarsmakten har gjort en översyn avseende integreringen av ett jämställdhetsperspektiv och kvinnor, fred och säkerhet i alla utbildningsdelar. Försvarsmakten har också tagit fram handbok "Gender" som ett konkret stöd i arbetet och särskilt kopplat till insatser.

Under 2017 omfattade ***Kriminalvårdens*** fyra missionsförberedande utbildningar moment om kvinnor, fred och säkerhet för att stärka deltagarnas kunskap. Utbildningen "Planning-Effective Practices for Gender Responsive Treatment of Women Prisoners", som fokuserar på praktiskt genomförande av standard minimiregler för behandling av kvinnliga intagna har också genomförts. Genom utsänd personal till FN:s organ mot brott och narkotika UNODC har krav ställts på att även kvinnor ska delta vid chefsrekryteringar i Somalia, något som lett till att ett antal kvinnor deltagit i utbildningar för blivande chefer.

Under 2017 gav ***Åklagarmyndigheten*** samtliga utsända utbildning avseende kvinnor, fred och säkerhet, antingen som del av annan förberedande utbildning eller som en föreläsning om Sveriges nationella handlingsplan om kvinnor, fred och säkerhet kompletterad med skriftligt material för egen inläsning. Under 2018 fortsätter arbetet för att ta fram en utbildning för åklagare, specifikt anpassade efter uppdragen inom fredsfrämjande verksamhet.

Kustbevakningen har inför de utlandsuppdrag som Kustbevakningen medverkade i under 2017 (Operation Triton och Operation Poseidon), genomfört utbildning och givit information till personal om kvinnor, fred och säkerhet. Vid utbildningarna inkluderas Kustbevakningens uppförandekod vid utlandsuppdrag, som all berörd personal också undertecknat.

Polismyndigheten har gjort kontinuerliga uppföljningar av andelen utsända män och kvinnor i syfte att verka för en jämn könsfördelning i samtliga missioner. Den missionsförberedande utbildningen har flera läromoment kopplade till FN:s agenda för kvinnor, fred och säkerhet och jämställdhetsaspekten är integrerad i hela utbildningen. Deltagarna utbildas exempelvis i hur olika skeden av en konflikt drabbar kvinnor, män, flickor och pojkar samt i att identifiera olika gruppers specifika skyddsbehov. År 2016 deltog 30 kvinnor och 75 män, år 2017 deltog 20 kvinnor och 38 män. Utbildningen har också genomlysts av externa konsulter i syfte att säkerställa kvalitén gällande FN:s agenda för kvinnor, fred och säkerhet. Resultatet från utvärderingen vävs in i ett större utvecklingsarbete av den missionsförberedande utbildningen. De har också påbörjat ett utvecklingsarbete av den missionsspecifika förberedelseinformationen som rör kvinnor, fred och säkerhet, för att anpassa utbildningen utifrån kontextuella förutsättningar.

Under perioden genomförde ***Sida*** flera särskilda utbildnings- och rådgivningsinsatser i syfte att integrera ett konflikt- och jämställdhetsperspektiv, samt för att öka kunskapen om kvinnor, fred och säkerhetsagendan, bland annat i Moldavien och Palestina. Partners har också erbjudits utbildning via Sida Partnership Forum. Så kallade Development Talks, seminarier och diskussioner kopplade till kvinnor, fred och säkerhet har till exempel omfattat ett diskussionsforum om konflikt och kvinnors ekonomiska egenmakt i september 2016. Sida och utlandsmyndigheterna har också bidragit till att finansiera seniora jämställdhetsrådgivare (Women Protection Advisors) via stödet till UN Women och UN Action, funktioner som har en strategisk roll i FN:s fredsbevarande styrkor.

MSB:s utveckling av verktyg och stöd till intern och utsänd personal

MSB har, som stöd till bland annat insatspersonal, genomfört en revidering av "MSB's Gender Equality Handbook – practical advice for international assistance" och producerat en film om arbetet med jämställdhet och mångfald i instatsverksamheten. MSB har påbörjat en utbildningssatsning om integrering av jämställdhet, mångfald, kvinnor, fred och säkerhet och könsrelaterat våld i MSB:s insatsverksamhet.

Sida

FBA

Domstolsverket
Sveriges domstolar

Åklagarmyndigheten

Försvarshögskolan

Kriminalvården

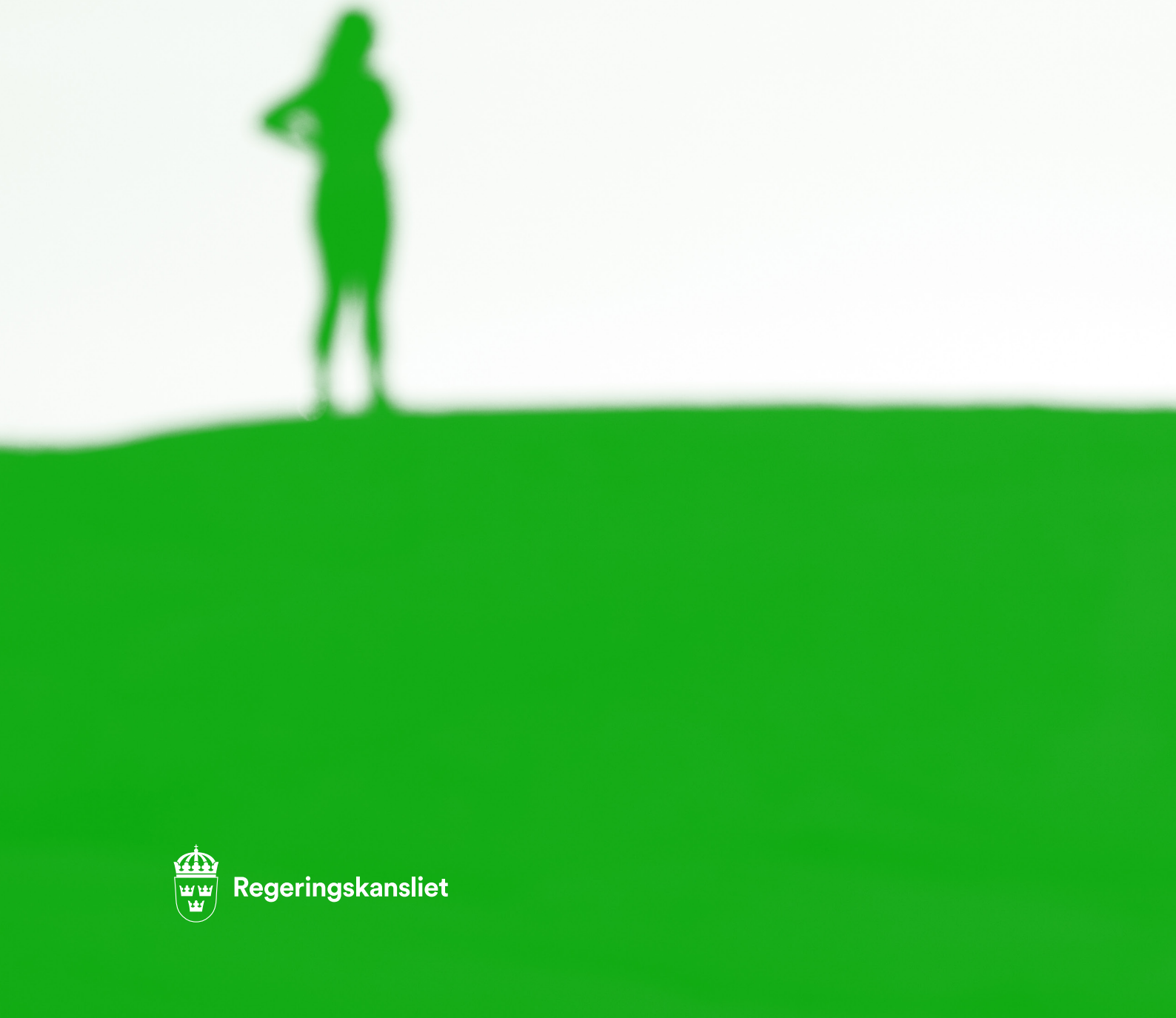
Kustbevakningen

Polisen

Försvarsmakten

MSB Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

FOI

Regeringskansliet